

Anderlecht 18 september '24,

FLASH COMMUNICATIE

Memorandum AIG 2024-2029 – Kritische Analyse en Juridische Toetsing

Beste collega's,

De afgelopen weken is het Memorandum van de Algemene Inspectie (AIG), onder leiding van Inspecteur-generaal Thierry Gillis, veel besproken in de media. De focus ligt daarbij op vijf voorgestelde maatregelen tegen corruptie binnen de politie. Sypol.be betreurt de negatieve perceptie die hiermee is gecreëerd over de integriteit van politiemensen. Wij bieden hierbij een samenvatting van de kernpunten en onze kritische analyse van de voorstellen.

1. Doel van het Memorandum

Het AIG Memorandum 2024-2029 heeft als doel beleidsmakers te informeren over de belangrijkste uitdagingen binnen de federale en lokale politie. Hervormingen worden voorgesteld om de integriteit en professionaliteit te waarborgen, met speciale aandacht voor schaalvergroting van politiezones en de rol van de AIG in dit proces.

2. Professionaliteit en Integriteit

Het memorandum pleit voor de invoering van systematische screenings van politieambtenaren gedurende hun volledige carrière, vooral voor functies met een hoog risicoprofiel, zoals anti-terrorisme en drugsbestrijding. Sypol.be wijst op de juridische bezwaren, waaronder de schending van het recht op privacy en het vermoeden van onschuld. We pleiten voor meer preventieve maatregelen, zoals betere arbeidsomstandigheden en een correcte verloning, in plaats van repressieve controles.

3. Schaalvergroting van Politiezones

De AIG stelt dat de huidige 180 politiezones moeten worden teruggebracht om de efficiëntie te verhogen. Sypol.be is niet tegen fusies, maar benadrukt dat de menselijke impact, zoals langere reistijden voor medewerkers, gecompenseerd moet worden door bijvoorbeeld extra telewerkdagen. Ook waarschuwen we voor de onvergelykbaarheid van buitenlandse modellen zoals Nederland en Zwitserland met het Belgische systeem.

4. Personeels- en Financieringstekorten bij de AIG

De AIG heeft te kampen met ernstige personeelstekorten, wat de efficiëntie van inspecties en tuchtrechtelijke procedures belemmert. Sypol.be erkent dit probleem, maar benadrukt dat de oplossingen niet ten koste mogen gaan van de operationele diensten.

5. Juridische Toetsing van de Voorstellen

Systematische Screening:

- **Schending van Grondrechten**

Het voorstel tot doorlopende screening van politieambtenaren schendt de

grondwettelijke rechten op privacy (Art. 22 Belgische Grondwet, Art. 8 EVRM). Het mist een duidelijke wettelijke basis en vormt een inbreuk op de grondrechten zonder gerechtvaardigde noodzaak.

- **Vermoeden van Onschuld**

Het systematisch controleren zonder concrete verdenking ondermijnt het fundamentele rechtsprincipe van het vermoeden van onschuld. Het wekt de indruk dat politiemensen per definitie verdacht zijn, wat een negatief effect kan hebben op hun motivatie en vertrouwen in het systeem.

- **Controle op de Controleurs**

Er is geen garantie dat de instanties die de screenings uitvoeren zelf immuun zijn voor corruptie. Dit leidt tot een vicieuze cirkel waarin toezicht op toezicht nodig is, zonder dat de onafhankelijkheid kan worden gegarandeerd.

Systematische Vermelding van Functie in Proces-Verbaal:

- **Privacy en Discriminatie**

Het voorstel om de functie van politieambtenaar systematisch te vermelden in elk proces-verbaal, zelfs bij privékwesties, vormt een inbreuk op de privacy en kan leiden tot discriminatie op basis van beroep. Dit is in strijd met het gelijkheidsbeginsel en kan een stigmatiserend effect hebben op politieagenten.

- **Oneerlijke Behandeling**

Door de beroepsstatus van politieambtenaren te vermelden, kan dit leiden tot een ongelijke behandeling in strafprocedures. Dit moet alleen gebeuren wanneer het strafbare feit gerelateerd is aan de professionele functie van de agent.

Preventieve Maatregelen:

- **Geen Bewijs voor Structureel Probleem**

Er is geen wetenschappelijk bewijs voor een algemeen probleem van corruptie binnen de geïntegreerde politie. Internationale studies tonen aan dat investeren in betere arbeidsvoorwaarden en fatsoenlijke verloning veel effectiever is in het voorkomen van corruptie dan repressieve maatregelen zoals screenings.

- **Lonen en Werkomstandigheden**

Zowel de Wereldbank als de OESO hebben aangetoond dat slecht betaalde ambtenaren vatbaarder zijn voor corruptie. Het memorandum zou zich moeten richten op het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden in plaats van op strenge controles. Door het belonen van inzet en loyaliteit kunnen politiemensen worden gemotiveerd om hun integriteit te behouden.

Goede pensioenvoorwaarden, zowel op het vlak van pensioenleeftijd als de berekening ervan, werken eveneens sterk preventief tegen corruptie. Een overheid die eenzijdig en zonder integer sociaal overleg of compenserende maatregelen de afspraken in de arbeidsovereenkomst zomaar verbreekt, zoals opnieuw het plan lijkt te zijn in de onderhandelingen voor de te vormen federale regering, creëert frustraties, wantrouwen en zelfs woede onder de politieambtenaren. Een gevolg daarvan is dat zij veel vatbaarder zullen zijn voor integriteitsschendingen. Wie weinig te verliezen heeft, heeft immers ook weinig te vrezen.

6. Schaalvergroting van de Algemene Inspectie (AIG)

De AIG pleit voor schaalvergroting van politiezones om de kwaliteit en effectiviteit te verbeteren. Sypol.be erkent dat een betere organisatiebeheer noodzakelijk is, maar waarschuwt voor de impact van dergelijke fusies op het dagelijks werk van politiepersoneel. Bovendien worden buitenlandse modellen zoals Nederland en Zwitserland vaak verkeerd toegepast op de Belgische context, omdat de omstandigheden fundamenteel verschillen op het gebied van criminaliteit, wetgeving en personeelsinzet.

7. Uitdagingen voor de Algemene Inspectie

- **Personeelstekorten en Financiering**

De AIG heeft een tekort aan personeel en middelen, wat haar werking belemmert. Deze problemen zijn echter niet uniek voor de AIG; de hele geïntegreerde politie kampt met onderbezetting en beperkte middelen.

- **Verloning en Attractiviteit**

De modernisering van het geldelijk statuut in 2018 heeft geleid tot het afschaffen van toelagen en vergoedingen. Dit maakt functies bij de politie minder aantrekkelijk, wat het werven van gekwalificeerd personeel bemoeilijkt.

Conclusie:

Sypol.be stelt dat de voorgestelde maatregelen uit het AIG Memorandum problematisch zijn, zowel juridisch als moreel. De systematische screening van politieambtenaren is in strijd met grondrechten en ondermijnt het vertrouwen binnen het korps. Ook het systematisch vermelden van de functie in processen-verbaal is disproportioneel en kan leiden tot ongelijke behandeling. In plaats van repressieve maatregelen, pleit Sypol.be voor meer aandacht voor preventieve oplossingen, zoals betere arbeidsvoorwaarden, correcte verloning en respectvolle werkomstandigheden.

Wil de regering de loyaliteit en integriteit van haar politieambtenaren behouden, dan moet er prioritair aandacht worden besteed aan hun werkomstandigheden en beloningsstructuur. Alleen zo kan een veilige en integere politieorganisatie worden gegarandeerd.

Voor de volledige analyse van deze onderwerpen verwijzen wij u graag door naar onze website: www.sypol.be.

Met collegiale groet,

Het Sypol-Team